

формування кластерів в інформаційних технологіях. Однак, вітчизняне нормативно-правове забезпечення кластеризації економіки донині не відповідає світовим стандартам та вимогам часу. Попри розроблений Департаментом інвестиційної та інноваційної діяльності Міністерства економіки України проект «Концепція створення кластерів в Україні» (2008 р.) він до цього часу залишається незатвердженим на державному рівні.

Отже, з огляду на загострення конкуренції між країнами та зростання ролі інновацій у процесі глобалізації світової економіки феномен кластера набув актуальності. Будучи конкурентоспроможними системами, інноваційні кластери, впливають на конкурентоспроможність підприємств, галузей, регіональної економіки і національної економіки загалом.

Список використаних джерел

1. Porter Michael E. Location, competition, and economic development: local clusters in a global economy / Michael E. Porter // Economic Development Quarterly. – Vol. 14. – № 1. – February 2000. – P. 15–34.
2. Saxenian A. Regional Advantage: Culture and Competition in Silicon Valley and Route 128 / A. Saxenian. – Cambr. ; Mass. ; Lnd. : Harvard UP, 1999. – 226 p.
3. Bangalore is the 2nd-largest IT cluster after Sillicon Valley // Moneycontrol. India's No. 1 Financial portal [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://www.moneycontrol.com/news/current-affairs/bangalore-is-2nd-largest-it-cluster-after-silicon-valley_2080621.html. – Назва з екрана.

*Т. В. Оніпко, д. і. н., професор
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
м. Полтава
onipko56@mail.ru*

ДОЦІЛЬНІСТЬ СПІВПРАЦІ МУЗЕЇВ ІЗ ТУРИСТИЧНИМИ ФІРМАМИ

Невід'ємною частиною туристичного бізнесу і в світовій, і у вітчизняній практиці є включення в програму туру ознайомлення з культурними пам'ятками певного регіону. Безперечно, що найцікавішими об'єктами екскурсійного туризму є музеї, хоча останнім часом кількість відвідувань цих закладів в Україні помітно зменшилась. Причин цьому декілька, включаючи со-

ціально-економічну ситуацію в країні, зниження життєвого рівня населення, віртуалізацію соціального середовища. В Україні останнім часом склалась парадоксальна ситуація, нетипова для більшості країн світу, коли вітчизняні музеї більшою мірою прагнуть відвідати закордонні туристи. Останні краще, порівняно з нашими співвітчизниками, поінформовані про цінність експонатів в українських музеях.

Такий стан справ доцільно замінити сучасною парадигмою тісного взаємовигідного партнерства між музеями та туристичними фірмами, оскільки музейні заклади володіють надзвичайно привабливим для туриста пізнавально-культурним ресурсом, а турфірми – необхідним для музеїв ресурсом потенційних відвідувачів. Тобто йдеться про обопільну користь від співпраці. Прикладом удалого партнерства між музеями та турфірмами є спільні програми турів: «Мистецькі галереї стародавнього Львова», «Дерев'яними церквами-музеями Гуцульщини», «Гоголівські місця Полтавщини», «Золоте намисто Сумщини», «Південне туристичне кільце» тощо.

Оптимальним варіантом співпраці є розробка культурно-пізнавальних маршрутів за спільної участі не лише працівників музеїв та представників туристичних фірм, але й громадськості. Такі програми можуть розроблятися на конкурсній основі із залученням засобів масової інформації, усіх зацікавлених осіб. Подібні заходи можуть надати змогу: по-перше, залучити до участі широке коло спеціалістів; по-друге, допомогти у створенні змістовніших та цікавіших програм перебування туристів; по-третє, створити необхідну інформаційну базу для туристичних підприємств, які працюють на ринку внутрішнього та виїзного туризму в Україні.

Порядок співробітництва музеїв і турфірм повинен мати під собою договір, у якому прописані умови партнерства. У таких договорах чітко встановлена вартість та система знижок з огляду на склад туристичних груп, як-от індивідуальні, групові, іноземні, корпоративні. Таким чином, пересічному туристові, у тому числі студентам, учням, інвалідам, пенсіонерам у ході планування туристичних поїздок дешевше і простіше попередньо звернутися до офісу турфірми (особисто чи через Інтернет) та замовити в неї квиток на відвідання музею, галереї, музейного салону або екскурсійного туру визначними музеями міста, у вартість якого включена вхідна ціна.

Співпраця між музеями і туристичними фірмами вимагає від партнерів значної гнучкості. Не виключені у практичній діяльності і такі моменти, які потребують оперативної розробки та проведення якісно нових тематичних екскурсій для клієнтів однієї з фірм-партнерів (наприклад, якщо до міста приїхали з туристичною метою експерти-мистецтвознавці, авторитетні археологи тощо), проведення екскурсій іноземною мовою чи в позаробочий час.

У світовій практиці туризму широко застосовують індивідуальні екскурсії. Професійні гіді пропонують короткотермінові, але надзвичайно насичені інформацією пішохідні маршрути найцікавішими історичним місцями, що дає можливість урахувати практично будь-які побажання туристів. Наприклад, новими цікавими туристичними розробками є екскурсії «Одеса кримінальна» з відвідуванням музею контрабанди та екскурсія місцями зйомок відомих фільмів з відвідуванням музею історії Одеської кіностудії; кавово-шоколадний тур у центральній частині Львові «Нема кави – нема забави» з відвідуванням музею-майстерні шоколаду, кав'ярні-музею «Копальня кави» та кав'ярні «Золотий дукат» на площі Ринок.

Отже, головна мета екскурсійного туру полягає в тому, щоб ознайомити туристів із видатними пам'ятками історії, культури, театрами, музеями тощо, впродовж якої туристові зазвичай пропонується завітати в декілька музеїв, що є культурними «візитівками» міста. Також у формі ненав'язливого спілкування екскурсоводом турфірми надаються поради туристам щодо доцільності відвідин ще кількох музеїв міста, які є партнерами турфірми, і пропонуються бонусні цінові знижки її клієнтам. Досить часто мотивація туриста відвідати той чи інший музей міста, в яке він приїхав на один чи декілька днів, безпосередньо залежить від характеристики зібрань музеїв, почутої від екскурсовода турфірми під час оглядової пішохідної чи автобусної екскурсії містом.

Список використаних джерел

1. Винниченко І. Чи є майбутнє у музейного туризму / І. Винниченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/columns/2012/05/14/323459>. – Назва з екрана.
2. Руденко М. Сутність музейного маркетингу як складової туристичної галузі [Електронний ресурс] / М. Руденко. – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/rudenko.htm. – Назва з екрана.